

Nietszeggend onderzoek NIVEL over relatie zorgmijden en verplicht eigen risico

Op 28 oktober 2015 publiceerde het NIVEL, Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg, de publicatie: [Inzicht in zorgmijden. Aard, omvang, redenen en achtergrondkenmerken.](#) De belangrijkste conclusie was dat de forse verhoging van het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering in 2013 heeft niet één-op-één geleid tot meer mensen die afzien van zorg, de zogenaamde zorgmijders. Het is een onderzoek dat betaald werd door de minister van VWS, die daartoe aangezet was door Tweede Kamerleden die ongerust waren over de gevolgen van het fors verhogen van het eigen risico bij de zorgverzekering. Aan het onderzoek kleven zeer forse tekortkomingen waardoor de conclusie niet valide te noemen is. Helaas wordt door de onterechte conclusie van de onderzoekers de minister naar de mond gepraat.

Consumentenpanel

Het onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met een keur aan instanties: VEKTIS, Consumentenbond, Zorgverzekeraars Nederland, de Landelijke Huisartsen Vereniging en het ministerie van VWS. Cruciaal onderdeel voor het bevragen van de patiënten is het consumentenpanel van het NIVEL. De samenstelling van deze groep mensen is niet representatief voor de Nederlandse bevolking. In Tabel 4 op pagina 65 is te

zien dat er een oververtegenwoordiging is van mensen is van een midden-niveau van onderwijs(48% tegenover landelijk 42%) en een ondervertegenwoordiging van de lager-opgeleiden(23% tegenover 30%). De financieel kwetsbare groepen in de samenleving bevinden zich vooral in dat laagste segment, waardoor op voorhand een essentieel deel van de bevolking niet wordt vertegenwoordigd in dit panel.

Abstractieniveau

Op pagina 93 is te zien dat van de 4473 leden van het consumentenpanel er 2424 gereageerd hebben op de enquête, waarvan de inhoud afgedrukt staat in Bijlage C op de pagina 102 t/m 116. Bij lezing van deze vijftien pagina's lange enquête valt op dat er sprake is van een aardig hoog abstractieniveau dat met name lager-opgeleiden kan afschrikken bij het invullen. Het is prijzenswaardig dat men allerlei details wilde belichten, maar het invullen van dit soort vragenlijsten vooronderstelt echter toch wel enig opleidingsniveau. Om die reden zal ongetwijfeld een deel van de lager-opgeleiden in het panel de lijsten niet ingevuld hebben. Ik denk dan ook dat dit soort vragenlijsten absoluut ongeschikt zijn om te laten invullen door de financieel kwetsbare groepen in de samenleving.

Beperkt zelfinzicht

Het NIVEL blijkt beperkt zelfinzicht te hebben, want in hoofdstuk 7.5 Beperkingen op pagina 51 stellen de onderzoekers:

Een deel van het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een vragenlijst onder leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het NIVEL. Nadeel hiervan is dat bepaalde kwetsbare groepen ontbreken. In dit onderzoek hebben we weliswaar extra mensen met lage inkomens benaderd, maar dit neemt niet weg dat de meest kwetsbare groep ontbreekt. Dit betekent dat het in ons onderzoek gevonden percentage mensen

dat huisartsenzorg mijdt, een onderschatting kan zijn.

Een onderschatting van het aantal zorgmijders door het verhoogde eigen risico is nu precies wat het ministerie van VWS graag wil horen.

Onterechte conclusie

Helaas gaat dit zelfinzicht niet gepaard met de enig denkbare, logische, actie: dat er met het onderliggende materiaal **GEEN** conclusie te trekken is over de relatie tussen zorgmijden en de forse verhoging van het eigen risico. Nu het NIVEL toch een rapport publiceert past het precies in het straatje van de minister van VWS als er een eindconclusie komt die een onderschatting is van de werkelijkheid.

Het had het NIVEL gesierd als men de onderzoeksopdracht had teruggegeven. Nu committeert het zich aan een overheid die juist dit soort, onterechte, conclusies wil horen.

W.J. Jongejan

Deze keer dus geen bijdrage over zorg-ICT. Dit onderwerp ging mij echter te zeer aan het hart om er niet over te publiceren.